

Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy học học phần “Ứng dụng ICT trong giáo dục” theo dự án cho sinh viên các ngành Sư phạm, Trường Đại học Vinh

Phan Lê Na*, Phạm Thị Thu Hiền**

*TS, **ThS, Trường Sư phạm, Trường Đại học Vinh

Received: 12/10/2023; Accepted: 22/10/2023; Published: 30/10/2023

Abstract: Project based teaching in universities plays an important role in improving teaching and learning effectiveness. To improve the quality of training and diversify the way of implementing project teaching modules with specific training in Pedagogical majors, the article mentions the module “Applications of ICT in education” with a proposal to increase awareness for lecturers and students about project teaching, foster and improve ICT capacity for lecturers, diversify teaching organization methods, and ensure conditions to support activities for the teaching process.

Keywords: Applications of ICT in education; Project based teaching; Improving teaching quality.

1. Đặt vấn đề

Tại Trường Đại học Vinh, chương trình đào tạo ngành sư phạm đã có hơn 60 năm, đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển của nhà trường. Từ khóa 62 trở về sau, chương trình đào tạo tập trung xây dựng các học phần dạy học dự án (DHDA) nhằm giúp người học phát triển toàn diện theo tiêu chuẩn của UNESCO. Trên cơ sở làm rõ các khái niệm, chuẩn đầu ra, phương pháp dạy học (PPDH) và phương pháp kiểm tra, đánh giá học phần, bài viết đề xuất một số các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy học phần “Ứng dụng ICT trong giáo dục” theo DHDA.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm dự án và dạy học dự án

Dự án là một tập hợp các hoạt động được thiết kế để đạt được một mục tiêu cụ thể trong khoảng thời gian và tài nguyên nhất định, được thực hiện trên địa bàn cụ thể.

DHDA là một PPDH tập trung vào việc học thông qua việc thực hiện các dự án thực tế, giúp người học áp dụng kiến thức vào thực tế và phát triển kỹ năng toàn diện.

DHDA có thể thông qua: định hướng hành động, học giải quyết vấn đề và tích hợp hóa giúp kết nối lý thuyết với thực tế, kích thích tư duy và hành động, tham gia tích cực vào việc phát triển năng lực làm việc độc lập, giải quyết vấn đề phức tạp, sáng tạo, trách nhiệm, và khả năng làm việc nhóm của người học. Chủ đề của dự án trong DHDA phải xuất phát từ những bài toán thực tế. Nhiệm vụ của dự án phải

phù hợp với trình độ và khả năng của người học. Dự án học tập kết nối quá trình học tập trong trường với việc giải quyết vấn đề trong thực tế. Qua việc thực hiện dự án, người học sẽ học và áp dụng kiến thức và kỹ năng giải quyết vấn đề thực tế, và kết thúc dự án phải tạo ra một sản phẩm cụ thể.

2.2. Chuẩn đầu ra, nội dung giảng dạy và kế hoạch giảng dạy học phần “Ứng dụng ICT trong giáo dục” theo dự án

Nội dung chuẩn đầu ra (CLO), phương pháp dạy học, phương pháp đánh giá học phần và mức độ năng lực CĐR học phần của sinh viên cần đạt được thể hiện ở Bảng 2.1 [2].

Bảng 2.1: Nội dung chuẩn đầu ra (CĐR) của học phần và phương pháp dạy học, phương pháp đánh giá

CĐR học phần (CLO)	Mức độ năng lực CĐR học phần	Mô tả CĐR học phần	Phương pháp dạy học	Phương pháp đánh giá
CLO1.1	K3	Giải thích vai trò, tầm quan trọng của việc ứng dụng ICT và chuyển đổi số trong giáo dục	Thuyết trình Làm việc nhóm	Trắc nghiệm
CLO2.1	S3	Tổ chức tìm kiếm, tổng hợp thông tin từ Internet và nhiều nguồn khác nhau phục vụ xây dựng bài giảng điện tử.	Thực hành	Trắc nghiệm, Kiểm tra thực hành
CLO2.2	S3	Hình thành các bước ứng dụng ICT trong xây dựng bài giảng điện tử.	Thực hành	Trắc nghiệm, Kiểm tra thực hành
CLO2.3	S3	Thể hiện kỹ năng kết nối và sử dụng linh hoạt các thiết bị và phần mềm trong giáo dục, dạy học.	Thực hành	Kiểm tra thực hành

CLO3.1	S3	Thể hiện khả năng hình thành và tổ chức hiệu quả các hoạt động nhóm.	Day học dự án	Bảo vệ đồ án
CLO3.2	S3	Thể hiện kỹ năng viết báo cáo và thuyết trình vấn đề thuyết phục.	Day học dự án	Bảo vệ đồ án
CLO4.1	C3	Hình thành ý tưởng xây dựng học liệu số trong giáo dục phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số.	Day học dự án	Bảo vệ đồ án
CLO4.2	C3	Thiết kế học liệu số trong giáo dục, dạy học.	Day học dự án	Bảo vệ đồ án
CLO4.3	C3	Triển khai học liệu số trên hệ thống LMS.	Day học dự án	Bảo vệ đồ án

Từ bảng 2.1 ta thấy yêu cầu đối với sinh viên trong học phần này tập trung vào việc đạt mức “hiểu” về kiến thức, sử dụng các công cụ ICT một cách chính xác và thuần thục, và bắt đầu tham gia vào làm việc nhóm để phát triển kỹ năng. Các yêu cầu này đều ở mức cơ bản, cho phép sinh viên làm quen và thích nghi với học phần theo phương pháp DHDA. Vì vậy, việc tạo sự quan tâm của sinh viên đối với học phần và ngành học là một yêu cầu quan trọng và tiên quyết khi triển khai phương pháp DHDA.

Nội dung giảng dạy cần tuân theo CDR của học phần để đảm bảo sinh viên tiếp cận môn học một cách cơ bản và khoa học, được thể hiện trong bảng 2.2 [2].

Bảng 2.2: Nội dung giảng dạy của học phần

Lý thuyết	Thực hành
Chương 1. Tổng quan về ứng dụng ICT trong bối cảnh chuyển đổi số trong giáo dục.	Bài tập 1: Tìm kiếm trên Internet Bài tập 2: Lưu trữ dữ liệu trực tuyến Bài tập 3: Tạo bài giảng với MS PowerPoint (cơ bản) Bài tập 4: Tạo bài giảng với MS PowerPoint (nâng cao)
Chương 2. Thiết kế bài giảng bằng PowerPoint;	Bài tập 5: Xây dựng bài giảng cho môn học Bài tập 6: Thiết kế bài kiểm tra với iSpring QuizMaker (cơ bản) Bài tập 7: Thiết kế bài kiểm tra với iSpring QuizMaker (nâng cao)
Chương 3. Thiết kế bài giảng eLearning.	Bài tập 8: Thiết kế bài tập tương tác với iSpring Visuals Bài tập 9: Thiết kế bài tập mô phỏng với iSpring TalkMaster
Chương 4. Một số công cụ CNTT hỗ trợ dạy học, giáo dục.	Bài tập 10: Ghi âm, quay video, xuất bản bài giảng với iSpring Bài tập 11: Các công cụ thiết kế và chỉnh sửa bài giảng Bài tập 12: Các công cụ đánh giá học viên

Kế hoạch giảng dạy của học phần trong một học kỳ được tổng hợp trong bảng 2.3 [2] sau đây.

Bảng 2.3: Kế hoạch giảng dạy của học phần

TT	Nội dung	Tuần 1-5	Tuần 6-8	Tuần 9-15	Số tiết/tuần
1	Lý thuyết	x	x		2 tiết/tuần

2	Thực hành	x	x	x	2 tiết/tuần
3	Đồ án		x	x	2 tiết/tuần

Kế hoạch giảng dạy được thiết lập dựa theo nội dung, đặc điểm và mục tiêu cụ thể của học phần, tuân theo đề cương chi tiết học phần được thông qua trường Sư phạm. Sau khi đã nắm vững kiến thức về các công cụ ICT và quy trình làm đồ án học phần, sinh viên sẽ thực hành những kiến thức này. Quá trình học từ lý thuyết đến thực hành, giúp tạo sự hứng thú cho sinh viên và làm cho việc truyền đạt và tiếp thu kiến thức và kỹ năng trở nên thuận lợi hơn đối với giảng viên và sinh viên. Hơn nữa, việc bắt đầu triển khai các hoạt động đồ án và dự án, gần cuối giai đoạn lý thuyết, giúp sinh viên được thực hành làm việc nhóm một cách sớm hơn, giúp họ lập kế hoạch và thực hiện nhiệm vụ được giao một cách tốt nhất. Đồng thời, việc hướng dẫn sinh viên về cách tự tổ chức và quản lý thời gian trong quá trình thực hiện đồ án giúp họ phát triển kỹ năng quản lý thời gian hiệu quả, một kỹ năng cần thiết trong môi trường làm việc hiện đại.

3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy học dự án học phần “Ứng dụng ICT trong giáo dục”

3.1. Nâng cao nhận thức cho giảng viên, sinh viên về tầm quan trọng của các học phần dạy học dự án

- Nâng cao nhận thức cho giảng viên và sinh viên về tầm quan trọng của các học phần dạy học dự án có tác dụng xây dựng một môi trường học tập tích cực. Trong quá trình này, giảng viên đóng vai trò tư vấn, hướng dẫn và định hướng, nhận thức đúng về vai trò của mình trong DHDA.

- Các học phần DHDA không chỉ giúp sinh viên nắm vững kiến thức chuyên môn mà còn phát triển kỹ năng sống quan trọng. Nhận thức về tầm quan trọng của những kỹ năng này giúp sinh viên học tập chăm chỉ hơn và tạo động lực cho quá trình học tập.

- Các học phần DHDA thường liên quan mật thiết đến các vấn đề và thách thức trong thực tế, giúp sinh viên thấy rằng kiến thức và kỹ năng mà họ học có sự ứng dụng thực tế và chuẩn bị họ cho sự nghiệp và cuộc sống sau tốt nghiệp.

2.3. Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho giảng viên tham gia giảng dạy, hướng dẫn đồ án học phần

- Giảng viên cần được đào tạo để phát triển kỹ năng giảng dạy sử dụng ICT một cách hiệu quả, bao gồm việc biết cách tạo bài giảng trực tuyến, quản lý các nội dung trên các nền tảng học trực tuyến, và tương tác với sinh viên thông qua các công cụ ICT.

- Tổ chức các đợt tập huấn cho giảng viên sư

phạm trong việc sử dụng ICT bao gồm khả năng tạo ra các tài liệu giảng dạy tương tác, tận dụng các ứng dụng và công cụ mới để nâng cao trải nghiệm học tập của sinh viên.

- Đảm bảo giảng viên có nguồn hỗ trợ kỹ thuật và tư vấn về việc sử dụng ICT trong giảng dạy. Thành lập nhóm hoặc câu lạc bộ trong trường Sư phạm gồm các giảng viên khoa Tin học và bộ môn Phương pháp giảng dạy, những giảng viên nhiều kinh nghiệm áp dụng ICT trong dạy học phổ thông.

2.4. Đa dạng hóa các phương thức dạy học dự án

- Tổ chức thăm lớp dự giờ tại trường phổ thông: Sinh viên được đăng ký 2 tiết đến các trường phổ thông để tham quan dự giờ các lớp học đúng chuyên ngành tại địa bàn lân cận trường đại học. Qua trải nghiệm trực tiếp, sinh viên có cơ hội quan sát cách giảng viên và học sinh sử dụng công nghệ trong quá trình học tập.

- Tổ chức hội thi sản phẩm: Khoa Tin học đứng ra tổ chức thi sản phẩm đồ án học phần cho phép sinh viên tự tin trình bày và chia sẻ những sản phẩm. Khuyến khích sự cạnh tranh và nâng cao khả năng thiết kế và ứng dụng ICT giữa các ngành sư phạm.

- Tổ chức thi thiết kế video: Cuộc thi tập trung vào việc tạo ra các video hướng dẫn về cách sử dụng ICT trong giáo dục cho các ngành học Xã hội và Tự nhiên. Sinh viên tham gia trong việc tạo ra các tài liệu giáo dục dưới dạng video với mục tiêu làm cho kiến thức và kỹ năng sử dụng công nghệ trở nên hấp dẫn và dễ hiểu, thúc đẩy sự sáng tạo trong việc trình bày thông tin. Cuộc thi còn nhằm thiết kế video quảng bá tuyển sinh để xây dựng thương hiệu của ngành học và tăng tương tác trên các nền tảng mạng xã hội.

- Sử dụng các hình thức thực hành: Đa dạng hóa phương thức dạy học bằng việc sử dụng các hình thức thực hành. Sinh viên sẽ học tập thông qua việc thực hiện và áp dụng kiến thức vào thực tế, giúp hiểu sâu sắc kiến thức và kỹ năng trong học phần.

2.5. Đảm bảo các điều kiện hỗ trợ hoạt động DHDA

- Cung cấp cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin (CNTT): Để đảm bảo hoạt động dạy học dự án “Ứng dụng ICT trong giáo dục” diễn ra hiệu quả, cần phải có cơ sở hạ tầng tốt, bao gồm máy tính, phần mềm, thiết bị mạng, và kết nối internet để hỗ trợ việc sử dụng ICT trong quá trình giảng dạy và học.

- Đảm bảo sự đào tạo và hỗ trợ kỹ thuật: Giảng viên và sinh viên cần có kiến thức và kỹ năng về việc sử dụng ICT. Cần cung cấp khóa đào tạo và hỗ trợ kỹ thuật định kỳ để giúp họ nắm vững các công cụ và phương pháp liên quan đến ICT.

- Tạo điều kiện làm việc nhóm: cần tạo cơ hội cho sinh viên và giảng viên hợp tác, thúc đẩy việc chia sẻ thông tin và tạo ra môi trường thân thiện để thực hiện các dự án.

- Đảm bảo tài nguyên học liệu: Cần phải có tài liệu và tài nguyên học liệu phù hợp. Đó là cung cấp tài liệu, bài giảng, tài liệu trực tuyến và các tài nguyên khác để giúp sinh viên nghiên cứu và học tập về ICT trong giáo dục.

2.6. Tổ chức và soát chương trình đào tạo và tiến độ thực hiện các học phần DHDA

- Tổ chức và soát chương trình đào tạo định kỳ giúp đảm bảo học phần dạy học dự án “Ứng dụng ICT trong giáo dục” được tích hợp hợp lý vào khung chương trình đào tạo.

- Tổ chức và soát tiến độ thực hiện DHDA giúp đảm bảo nội dung và phương pháp dạy học dự án “Ứng dụng ICT trong giáo dục” được triển khai theo đúng kế hoạch. Bao gồm đánh giá việc thực hiện bài giảng, đồ án, và kiểm tra đánh giá trong học phần.

- Tổ chức và soát chương trình đào tạo và tiến độ thực hiện DHDA cung cấp cơ hội để điều chỉnh và cập nhật nội dung dạy học theo các thay đổi trong công nghệ và giáo dục. Đảm bảo chương trình đào tạo luôn phản ánh những xu hướng mới nhất trong lĩnh vực ICT và giáo dục.

4. Kết luận

Để đảm bảo hiệu quả của việc triển khai dạy học dự án, đặc biệt đối với học phần “Ứng dụng ICT trong giáo dục” và các học phần dự án khác, việc thực hiện các giải pháp đề xuất trong bài viết này một cách thống nhất có vai trò quan trọng giúp đảm bảo sinh viên có thể đạt được CDR của học phần, góp phần tạo môi trường học tập tích cực, khuyến khích sự tò mò và sáng tạo của sinh viên.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, Tài liệu bồi dưỡng Mô đun 9 “*Ứng dụng công nghệ thông tin, khai thác và sử dụng thiết bị công nghệ trong dạy học và giáo dục học sinh trung học phổ thông*”.

[2] Khoa Tin học - Trường Sư phạm, Trường Đại học Vinh (2021), *Bài giảng Ứng dụng ICT trong giáo dục; Đề cương chi tiết học phần Ứng dụng ICT trong giáo dục*.

[3] Nguyễn Văn Cường (2014), *Lý luận dạy học hiện đại: Cơ sở đổi mới mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học*, NXB Đại học Sư phạm.

[4] Colin Latchem (2017), *Using ICTs and Blended Learning in Transforming TVET, UNESCO and Commonwealth of Learning*.